

**VOOR EEN STERKE
SAMENLEVING**

Verkiezingsprogramma 2022-2026

CDA Noordoostpolder staat voor verbinden, samenwerken en stimuleren. Ieder heeft zijn eigen verantwoordelijkheid. Maar we hebben ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor elkaar en voor onze omgeving. We hebben vertrouwen in de samenleving en we zijn betrouwbaar. Want samen staan we sterk.

Hierbij sluiten we aan bij de kernwaarden van het CDA: rentmeesterschap, solidariteit, gespreide verantwoordelijkheid en recht doen. Het CDA Noordoostpolder maakt haar eigen keuzes. Door onze verbintenis met het provinciale en landelijke CDA kan CDA Noordoostpolder goed grens overstijgende zaken op de agenda krijgen.

CDA Noordoostpolder erkent het belang van het maatschappelijk initiatief. Buurtverenigingen, sportclubs, scholen, kerken, zorginstellingen, bedrijven en andere organisaties. Allen leveren ze een unieke bijdrage aan de samenleving. Het maatschappelijk middenveld zorgt voor binding en verbinding. Het vormt het cement van de samenleving.

Wij hebben de Noordoostpolder geërfd van onze ouders en geven de polder aan onze kinderen weer door. We moeten er dus goed voor zorgen. Wij hebben vaste waarden met een blik op de toekomst, met lef om nieuwe wegen te bewandelen. Wij zijn niet bang om noodzakelijke en verantwoorde keuzes te maken voor een polder die wij aan komende generaties door willen geven. Een bruisende polder is een polder waar het goed is te leven, te wonen, te werken en te recreëren.

Wij zijn er niet voor een deel van de samenleving, maar voor de gehele samenleving. Want ieder mens telt. Wij richten ons op verbinden, samenwerken en stimuleren. We verbinden mensen, belangen en organisaties. We gaan uit van gezamenlijke verantwoordelijkheid. Als individu heb je de ruimte om je leven in te richten op je eigen manier, maar heb je ook een verantwoordelijkheid voor het grote geheel. Gezamenlijke verantwoordelijkheid houdt ook in dat je een extra steentje bijdraagt als dat kan.

Het is onze opdracht om alle mensen zich thuis te laten voelen. Ongeacht hun geloofsovertuiging, afkomst of geaardheid.

De missie van het CDA Noordoostpolder is: Het elke dag opnieuw werken aan een samenleving die draait om “zij aan zij” en niet om “ieder voor zich”.

EEN STERKE SAMENLEVING

Een sterke samenleving is gebouwd op saamhorigheid en gedeelde verantwoordelijkheid. Zo'n samenleving geeft mensen directe invloed op hun eigen leefomgeving. Een sterke samenleving laat ruimte voor eigen keuzes en verantwoordelijkheid. Dat betekent dat samen besluiten de norm is. Verantwoordelijkheid wordt zo mogelijk zo laag mogelijk in de samenleving gelegd. Inwoners hebben inbreng bij de vormgeving van hun eigen leefomgeving, maar wel passend binnen het beleid van de gemeente. Daarbij zijn er wel duidelijke spelregels. De nieuwe Omgevingswet vraagt een visie op participatie. Voor het CDA Noordoostpolder is het belangrijk dat er duidelijkheid is wat kan en passend is in de omgeving. Luisteren naar de omgeving en daarbij een belangenafweging maken. Het afwegen van belangen zit in het DNA van het CDA en in het DNA van de Noordoostpolder. Plannen en initiatieven van onderop faciliteren en samen uitvoeren. Maar er is ook een keerzijde aan dit verhaal. Niet alle plannen zijn wenselijk, ook al is er overeenstemming in de buurt of het dorp. Het CDA Noordoostpolder is van mening dat het gezamenlijke belang dan voor gaat voor het belang van het individu.

Voor een sterke samenleving in Noordoostpolder is de focus gericht op:

- Het bouwen aan buurten. We koesteren vrijwilligers die zich inzetten voor buurt en vereniging. We ondersteunen daar waar nodig is. Ondersteuning bij financiën, advies en aanvraag van subsidies.
- Het gunnen voor iedere inwoner van een gezonde, diverse en samen redzame wijk. Dit gaat niet altijd vanzelf. IGW en Buurtwerk kunnen daarbij ondersteunen.
- De zorg voor een goede samenwerking tussen vrijwilligers en instanties.
- Het overleg met Dorpsbelangen en Wijkplatforms. We vinden het belangrijk om te horen wat er in de dorpen en wijken speelt. Hoe kunnen de gezamenlijke doelen worden bereikt, zonder op elkaars stoel te zitten? Door het laten ontplooiën van initiatieven in de dorpen en wijken. Het CDA Noordoostpolder is daarom altijd vertegenwoordigd bij jaarvergaderingen.
- Het plannen in iedere wijk en dorp van minimaal een school, een ontmoetingsruimte en een sportvoorziening. De wens van een dorp om te komen tot MFC's wordt mede bekeken binnen de mogelijkheden van Voorzien in Vastgoed.
- Extra geld uittrekken voor het verbeteren van openbare voorzieningen, zoals schoolgebouwen, MFC's en buurthuizen.
- Het creëren van voldoende sport- en cultuurvoorzieningen voor de hele polder.
- Het realiseren van een aantrekkelijk centrum van Emmeloord.
- Het realiseren van meer uitgaansgelegenheden voor de jeugd.
- Het goed huisvesten van het theater en het Muzisch Centrum. Het liefst samen met de bibliotheek. We trekken daar extra geld voor uit in het programma Voorzien in Vastgoed.

WONEN IN EEN PASSEND HUIS

Of je nu jong of oud bent. Starter op de woningmarkt of aan het einde van je wooncarrière. Je vindt je woning in de Noordoostpolder. Onze gemeente heeft een passend aanbod voor ieder. Voor iedereen is er een veilige plek. Ook als je niet helemaal zelfstandig kunt wonen en een beschutte plek nodig hebt.

Onze wijken en dorpen zijn aantrekkelijk. Je leeft er prettig samen met je burens. Zo zijn onze dorpen en wijken ook ingericht. Je voelt je er thuis in een veilige en gezonde woonomgeving.

Er zijn meer huizen nodig echter we willen groeien met beleid. Alle dorpen kunnen groeien maar met behoud van hun eigen karakter. Dit wordt afgestemd met de dorpen. Emmeloord mag sneller groeien. Dat is goed voor de hele polder. Voorzieningen blijven zo voor iedereen behouden.

Voor het wonen zijn voor het CDA Noordoostpolder de volgende zaken van belang voor de toekomst:

- Noordoostpolder groeit maximaal met 8.500 woningen tot 2050. En alleen als er een station komt in Emmeloord voor de Lelylijn.
- We bouwen alleen voor mensen die hier wonen en hier graag willen wonen. Het bouwen van een samenleving is belangrijker dan het bouwen van woningen. De leefbaarheid van de dorpen en wijken zijn daarvoor leidend. In de dorpen is de groei organisch. In Emmeloord komt een nieuwe woonwijk; zo mogelijk bij het toekomstig station van de Lelylijn.
- Woonwijken worden aangelegd met het oog op een prettige leefomgeving waar ontmoeting en gezondheid centraal staan. Nieuwe wijken worden klimaat adaptief ingericht. Deze wijk bevordert het gebruik van de fiets en maakt ruimte voor beweging en ontmoeting. Een mooi voorbeeld is het Dr. Jansenpark.
- Jongeren kunnen blijven wonen in Noordoostpolder. Daarvoor worden er meer kleinere en goedkopere starterswoningen gebouwd. Zowel voor huur als voor koop. Projectontwikkelaars krijgen deze opdracht mee van de gemeente. Gemeente moet nieuwe vormen onderzoeken om goedkopere koop mogelijk te maken.
- In iedere nieuwe wijk komen betaalbare huurwoningen.
- Nieuwe woningen voor senioren worden in de dorpen en in Emmeloord gerealiseerd. Mooie levensloopbestendige woningen die ouderen verleiden op tijd te verhuizen. Zo komt de doorstroom op gang. Naast koop moet er ook een huurprogramma komen.
- Een mantelzorgwoning kan vergunningsvrij geplaatst worden voor personen boven de 75
- CPO's (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap) en inwonersinitiatieven krijgen kennisondersteuning van de gemeente. Zo komt de vernieuwing van woningen

sneller op gang en komen woningen beschikbaar voor onze eigen inwoners.

- Startersleningen zijn beschikbaar voor starters, die al 5 jaar in de polder wonen en economisch gebonden zijn. Startersleningen zijn ook beschikbaar voor studenten die na hun studie terug willen komen naar de polder. Het bedrag voor startersleningen wordt verhoogd.
- Particuliere bouwkavels worden alleen verkocht aan mensen die zelf op die kavel gaan wonen.
- In oudere wijken van de polder komt een koopverbod voor beleggers. Zo proberen we hoge huurprijzen voor woonruimte in te dammen.
- Arbeidsmigranten worden grootschalig gehuisvest. Huizen opkopen om te verhuren als kamerbewoning voor arbeidsmigranten wordt niet meer vergund. De leefbaarheid in onze wijken en dorpen komt hiermee te veel onder druk.
- Het oorspronkelijke ontwerp van de tekentafel is nog te zien als je door de polder rijdt. Dat kenmerkende van de polder willen we graag behouden. Maar wel met oog op de toekomst. Nieuwe initiatieven en ontwerpen houden de polder bruisend. Maar wel met het ontwerp en de beeldkwaliteit in gedachte.

ZORG VOOR ELKAAR

Gezond zijn en gezond blijven is een groot goed. Daarbij is niet de aan- of afwezigheid van ziekte bepalend maar het vermogen daarmee om te gaan. In eigen regie of met hulp van anderen. Daar moet ondersteuning van de gemeente op zijn gericht. Preventie wordt structureel en in samenhang aangepakt. Ook Volkshuisvesting, groeninrichting en mobiliteit hebben effecten op gezondheid. Alle nieuwe plannen krijgen een gezondheidstoets. Vanuit het idee van positieve gezondheid en het besef dat niet alles opgelost kan worden. Het CDA Noordoostpolder vindt dat burgerinitiatieven moeten worden gestimuleerd. Er is een overzichtelijk welzijnsaanbod waarin partijen samenwerken; liefst in een vorm die voor iedereen direct beschikbaar is. Met een boodschappen-service, een maaltijd in een buurthuis of de kinderopvang. Als dat niet voldoende is, is er ondersteuning. Soms een luisterend oor of een duwtje in de rug. Op een manier die bij die persoon past. Zo krijgt iedereen de zorg die nodig is. Niet te veel en niet te weinig. Zo blijft de zorg ook betaalbaar.

Voor de zorg voor elkaar zijn voor het CDA Noordoostpolder voor de toekomst de volgende punten van belang:

- Dagopvang en -begeleiding moet goed geregeld zijn en laagdrempelig in de dorpen en wijken.
- Woonvoorzieningen voor ouderen en mensen die zorg en bescherming nodig hebben zijn verspreid over de wijken bij voorkeur dicht bij voorzieningen. Zodoende vindt er een optimale integratie plaats. In contracten van zorgorganisaties wordt dit geregeld.
- Preventie ten aanzien van eenzaamheid, verslaving en overgewicht wordt structureel aangepakt met langlopende programma's. Hiervoor is een preventie-akkoord. Preventie wordt door en met de gehele samenleving uitgevoerd. CDA Noordoostpolder wil alleen investeren in preventie die bewezen effectief is. Hier komt structureel geld voor beschikbaar
- Sport en bewegen is gezond. Dat willen we stimuleren door te investeren in sportvoorzieningen in de buitenruimte. Door het aanleggen van goede fietspaden en wandelpaden en voor de kinderen ruimte om te spelen.
- Minder marktwerking in de zorg. De gemeente contracteert alleen zorgverleners die samen willen werken met elkaar en met de gemeente. Zorgverleners die van positieve gezondheid uitgaan en van normalisatie van de zorgvraag. Er zijn langjarige contracten afgesloten met een beperkt aantal zorgaanbieders. Zo investeren alle partijen in samenwerking en onderling vertrouwen. Daardoor wordt de stijging van zorgkosten beperkt.
- Samenwerking in de wijk en in de buurt. De wijkverpleger, buurtwerker, GGZ-medewerker en wijkagent kennen elkaar en schalen zorg op en af als dat nodig is.
- Op het Gezondheidsplein kunnen inwoners voor de meeste gezondheidsvragen

terecht. Er is 24uurs spoedzorg aanwezig. Maar ook buiten het Gezondheidsplein vindt samenwerking plaats zodat inwoners thuis met eigen regie de optimale zorg krijgen. We werken samen vanuit positieve gezondheid.

- Ook zonder ziekenhuis willen onze inwoners de beste zorg die zo dicht mogelijk verkrijgbaar is. Daarvoor wordt intensief samengewerkt door de Flevolandse partijen en zorgaanbieders. Om die samenwerking te bereiken neemt de gemeente de regie.
- Ambulancezorg is op orde.
- De zorgtarieven van de gemeente moeten kostendekkend zijn en er moet goed worden gecontroleerd op de juiste besteding van zorgkosten en de kwaliteit van de zorgverlening.
- PGB's worden alleen verstrekt als de reguliere zorg niet de juiste kwaliteit kan leveren en als de cliënt aantoonbaar in staat is dit zelf te beheren,
- Zorgfraude wordt aangepakt.
- EHealth wordt ingezet als het werkt om langer zelfstandig te kunnen wonen.
- Mantelzorgers worden gewaardeerd met ondersteuning, respijtzorg en een mantelzorg compliment.
- De decentralisatie van Beschermd Wonen wordt uitgevoerd door in te zetten op de combinatie van wonen, werken/dagbesteding en begeleiden. Daardoor zijn voorzieningen als GGZ in de wijk, goedgeregelde respijtzorg, en ontmoeting centraal. Bouwerskamp blijft in het weekend open. Voorzieningen worden afgebouwd en cliënten krijgen zoveel mogelijk een huis in de gemeente van herkomst. Zo wordt de zorg beter geregeld en betaalbaar.
- Ervaringsdeskundigen worden betrokken bij het maken van nieuw beleid.

IEDEREEN TELT MEE

We zien een steeds grotere tweedeling in de maatschappij ontstaan. Tussen arm en rijk en tussen de mensen die meedoen en aan de kant staan. CDA Noordoostpolder vindt dat iedereen een basis moet hebben om op te staan en kan voorzien in de eigen levensbehoefte. Daardoor is het mogelijk dat iedereen zich in kan zetten voor elkaar en voor onze mooie gemeenschap. Door betaald werk, door vrijwilligerswerk of door mantelzorg. Door jezelf te ontwikkelen en door voor jezelf en anderen te zorgen. Dat gaat niet vanzelf. Je spreekt de taal en je weet de weg in de samenleving. Dit vraagt een inspanning van inwoners maar ook van de samenleving en het bedrijfsleven.

Voor de inclusieve samenleving zijn voor het CDA Noordoostpolder de volgende punten van belang:

- Opgroeien in armoede zorgt voor een slechtere gezondheid en minder ontwikkelkansen. Kinderen zijn daar niet zelf verantwoordelijk voor. Zij moeten daarin dus ondersteund worden. Maatregelen voor minima zijn beschikbaar tot 120% van het bijstandsniveau
- Ieder kind verdient een goede start. Jonge moeders in een kwetsbare situatie worden de eerste 1000 dagen ondersteund. We investeren in bewezen langlopende programma's.
- Bij een inclusieve samenleving behoren openbare gebouwen en de buitenomgeving die toegankelijk zijn voor gehandicapten. Bij het bouwen van nieuwe wijken en voorzieningen wordt hier rekening mee gehouden.
- Snelle invoering van laagdrempelige ondersteuning bij inwoners met geldproblemen. Het CDA Noordoostpolder is blij met het sociaal en financieel loket. Schuldienstverlening wordt snel ingezet.
- Iedereen heeft recht op een veilig thuis. We zorgen dat het advies- en meldpunt Veilig Thuis laagdrempelig bereikbaar is, met voldoende personeel dat goed opgeleid is. Een onveilige thuissituatie zorgt vaak voor meer problemen op kortere lange termijn. Hoe eerder een oplossing, hoe beter. Lokale regie en aansturing vanuit de gemeente moet versterkt.
- Als de doelen in het sociale domein alleen bereikt kunnen worden door verhoging van de gemeentelijke belastingen dan is dat voor het CDA Noordoostpolder bespreekbaar. Maar alleen als er verder geen andere mogelijkheden zijn.
- Iedereen draagt bij naar vermogen. Ook financieel vinden we dat redelijk. Het WMO-abonnementstarief willen we graag zo snel mogelijk zien afgeschaft. Zo blijven de voorzieningen beschikbaar voor iedereen.
- Taalonderwijs en inburgering zijn lokaal aanwezig en beschikbaar.
- In onze gemeente zijn veel buitenlandse werknemers. Een groot deel daarvan vestigen zich blijvend. Ook daar zijn taal- en inburgeringsprogramma's zeer noodzakelijk voor. Samen met de werkgevers willen we een campagne hiervoor starten.
- Dus "iedereen telt mee": "wszyscy się liczą"

EEN EERLIJKE ECONOMIE

Bij een eerlijke economie gaat het naast het creëren van welvaart ook om het creëren van welzijn. Voor het individu maar ook voor samenleving als geheel. De economie staat in wezen in dienst van de mensen. In een eerlijke economie kan iedereen meedoen en zijn talenten ontwikkelen. Het CDA Noordoostpolder wil de lokale economie stimuleren en de werkgelegenheid laten groeien. Van bedrijven wordt verwacht dat ze bijdragen aan het algemeen belang en focussen op de lange termijn en niet alleen naar de korte termijn. Daar liggen juist de kansen voor onze bedrijven. In Noordoostpolder is ruimte voor het ontwikkelen van nieuwe technologieën, juist op het duurzaamheidsvlak. We werken actief samen met inwoners en bedrijven aan een groene Noordoostpolder. Daarbij is de rol van onze inwoners groot. Energiek Nagele laat ons zien dat verduurzaming kansrijk is als het van onderop komt. De gemeente kan faciliteren en verbinden door bijvoorbeeld bedrijven en onderwijs aan elkaar te binden. Zo is en wordt Noordoostpolder een aantrekkelijke plaats om te wonen en te werken.

Voor een eerlijke economie zijn voor het CDA Noordoostpolder de volgende punten van belang:

- Noordoostpolder wil een arbeidsmarkt waarbij ieder die kan werken meedoet. Er wordt geïnvesteerd in opleiding en begeleiding. De gemeente moet daar een voortrekkersrol in nemen.
- Onderwijs en arbeidsmarkt sluiten op elkaar aan. Innovatieve arrangementen zijn daarbij welkom.
- Samenwerkingsverbanden tussen onderwijs en het lokale bedrijfsleven worden versneld geïnitieerd: Aeres, Windesheim, Friese Poort en WUR. Uitvoering van de Human Capital Agenda van de regio Zwolle en Win4all van de Provincie Flevoland. We blijven aangesloten bij Regio Zwolle. Daar zit een sterke economische meerwaarde in.
- Stimuleren van een bruisend ondernemersklimaat. De MKB-bedrijven zorgen voor werkgelegenheid en economische groei.
- Voldoende werkervaringsplaatsen en buitengewone werkgevers zijn aanwezig. Het aanbieden van stageplaatsen en werkervaringsplaatsen is vanzelfsprekend in Noordoostpolder. De begeleiding is dan ook op orde.
- Ontwikkeling van het Infrastructuur Test Centrum in Marknesse en de ontwikkeling van het Zorgcluster op het Gezondheidsplein zorgen voor hoogwaardige werkgelegenheid. Ook de Maritieme Servicehaven biedt voor Noordelijk Flevoland kansen. De gemeente werkt samen met alle betrokkenen om de haven van de grond te krijgen.
- Het werken aan het imago van Noordoostpolder. De Noordoostpolder is een sterk merk. Dat kan veel beter worden uitgedragen.
- Verruiming van het aantal koopzondagen is bespreekbaar als er overeenstemming met de ondernemers is. Het midden- en kleinbedrijf mag niet lijden onder de

prijs die de 24 uurseconomie met zich meebrengt.

- In het centrum van Emmeloord kun je onbetaald parkeren. Geen ondermijning en illegale praktijken. De politie en gemeente werken hiertoe intensief samen.
- Noordoostpolder en Urk hebben elkaar nodig. Economisch en fysiek zijn beide gemeenten met elkaar verbonden en kunnen elkaar versterken. Ze erkennen elkaars eigenheid en cultuur. Samenwerken vanuit een win-winsituatie maakt beide gemeenten sterker. De komende vier jaar willen we duurzame afspraken maken hoe we samen gaan werken om dat te bereiken.

EEN DUURZAME POLDER

Rentmeesterschap is voor het CDA Noordoostpolder een belangrijke waarde. Vanuit deze gedachte is duurzaamheid meer dan ecologisch en groen denken. Het is ook sociale duurzaamheid en goed omgaan met de beschikbare financiële middelen. People, planet en profit moeten in evenwicht zijn. Om energieneutraal te zijn zullen gemeente, inwoners en bedrijfsleven de handen ineen moeten slaan en goed moeten samenwerken. We stimuleren en geven ruimte voor het opwekken van duurzame energie. Maar maatregelen?? Initiatieven moeten haalbaar, betaalbaar en realistisch zijn, waarbij het belang van onze inwoners en ondernemers voorop staat.

Een duurzame polder betekent voor het CDA Noordoostpolder het volgende:

- In 2050 moet Noordoostpolder klimaatneutraal en CO₂-neutraal zijn.
- Energietransitie is een kans. We zetten vol in op innovatie. Geothermie, gebruik van restwarmte, waterstof geven volop kansen voor ons gebied om hierin voorop te lopen.
- Een haalbare en betaalbare energietransitie is een transitie waar voldoende draagvlak voor bestaat. Woningen van het aardgas afkoppelen kan alleen als het betaalbaar is voor de inwoners. De rekening van verduurzaming kan niet alleen bij onze inwoners worden gelegd. Aanpassing/Verduurzaming van onze gebouwen kan. Energiek Nagele laat zien dat dat kan.
- Stimuleren van initiatieven om te komen tot lokale warmte- en energiebronprojecten. Waarbij de opgewekte energie bij voorkeur ook lokaal gebruikt wordt. Ook voor nieuwe initiatieven proberen we weer een proeftuin te worden.
- Het CDA wil energiearmoede tegengaan. We zorgen ervoor dat extra uitgaven door maatregelen voor energiebesparing gesubsidieerd kunnen worden
- Op korte en middellange termijn is energiebesparing vaak het meest haalbaar. Het krachtig inzetten op isoleren is daarbij van groot belang. We maken ons hard voor dat koopwoningen kunnen worden geïsoleerd met een (sociaal) krediet voor lagere en middeninkomens.
- Hiervoor zijn wel middelen van de Rijksoverheid nodig om dit te realiseren.
- Bedrijven die zich willen vestigen of uitbreiden moeten daken bouwen waarop zonnepanelen geplaatst kunnen worden. Dit wordt in het omgevingsplan geregeld.
- Zonnepanelen horen op het dak en niet op landbouwgrond.
- Kleine windmolens met een max. hoogte van 15 meter, die bedoeld zijn voor eigen energieopwekking binnen de erfsingels moeten kunnen.
- Een deel van de leges van nieuwe zonne- en windparken die nu nog vergund zijn komt ten goede aan de samenleving. Hiervoor wordt een duurzaamheidsfonds geopend en kunnen projecten ingediend worden.
- Geen energie slurpende datacentra in Noordoostpolder.

DE BOER IS NIET HET PROBLEEM, MAAR DE OPLOSSING!

Rentmeesterschap is voor het CDA Noordoostpolder een belangrijke waarde. Vanuit deze gedachte is duurzaamheid meer dan ecologisch en groen denken. Het is ook sociale duurzaamheid en goed omgaan met de beschikbare financiële middelen. People, planet en profit moeten in evenwicht zijn. Om energieneutraal te zijn zullen gemeente, inwoners en bedrijfsleven de handen ineen moeten slaan en goed moeten samenwerken. We stimuleren en geven ruimte voor het opwekken van duurzame energie. Maar maatregelen?? Initiatieven moeten haalbaar, betaalbaar en realistisch zijn, waarbij het belang van onze inwoners en ondernemers voorop staat.

Een duurzame polder betekent voor het CDA Noordoostpolder het volgende:

- In 2050 moet Noordoostpolder klimaatneutraal en CO₂-neutraal zijn.
- Energietransitie is een kans. We zetten vol in op innovatie. Geothermie, gebruik van restwarmte, waterstof geven volop kansen voor ons gebied om hierin voorop te lopen.
- Een haalbare en betaalbare energietransitie is een transitie waar voldoende draagvlak voor bestaat. Woningen van het aardgas afkoppelen kan alleen als het betaalbaar is voor de inwoners. De rekening van verduurzaming kan niet alleen bij onze inwoners worden gelegd. Aanpassing/Verduurzaming van onze gebouwen kan. Energiek Nagele laat zien dat dat kan.
- Stimuleren van initiatieven om te komen tot lokale warmte- en energiebronprojecten. Waarbij de opgewekte energie bij voorkeur ook lokaal gebruikt wordt. Ook voor nieuwe initiatieven proberen we weer een proeftuin te worden.
- Het CDA wil energiearmoede tegengaan. We zorgen ervoor dat extra uitgaven door maatregelen voor energiebesparing gesubsidieerd kunnen worden
- Op korte en middellange termijn is energiebesparing vaak het meest haalbaar. Het krachtig inzetten op isoleren is daarbij van groot belang. We maken ons hard voor dat koopwoningen kunnen worden geïsoleerd met een (sociaal) krediet voor lagere en middeninkomens.
- Hiervoor zijn wel middelen van de Rijksoverheid nodig om dit te realiseren.
- Bedrijven die zich willen vestigen of uitbreiden moeten daken bouwen waarop zonnepanelen geplaatst kunnen worden. Dit wordt in het omgevingsplan geregeld.
- Zonnepanelen horen op het dak en niet op landbouwgrond.
- Kleine windmolens met een max. hoogte van 15 meter, die bedoeld zijn voor eigen energieopwekking binnen de erfsingels moeten kunnen.
- Een deel van de leges van nieuwe zonne- en windparken die nu nog vergund zijn komt ten goede aan de samenleving. Hiervoor wordt een duurzaamheidsfonds geopend en kunnen projecten ingediend worden.
- Geen energie slurpende datacentra in Noordoostpolder.

ZORG VOOR GOEDE VERBINDINGEN

Om ons te verbinden met de buitenwereld moeten we die wel kunnen bereiken. En de buitenwereld moet ons ook kunnen bereiken. Dat is nodig om als gemeente te bloeien en te groeien.

Het CDA Noordoostpolder vindt de volgende punten voor goede verbindingen belangrijk.

- De Lelylijn moet er komen. Het CDA blijft vooroplopen in de lobby naar Den Haag.
- De N50 moet versneld worden aangepakt. Dat blijven we benadrukken.
- Ieder dorp heeft zijn eigen buurtbus naar openbaar vervoerknooppunten, zoals Emmeloord, Ens, Marknesse en Lemmer.
- Goede OV-verbindingen ook na 19.00 uur en in het weekend.
- De buitenwegen worden aangepakt. Door verbreding, passeerstroken, fietspaden en maatregelen om het verkeer te verminderen. Er is sprake van achterstallig onderhoud wat veel geld kost en waarin we willen investeren.
- Snelheidsbeperkingen en bijbehorende wegaanpassingen/ geen drempels op erftoegangswegen worden ingevoerd.
- Inzetten op goede fietsroutes en verlichting.
- Middelen voor infrastructuur worden voor lokale wegen en niet voor provinciale wegen ingezet.

TROTS OP ONZE CULTUUR EN ONS CULTUURLANDSCHAP

We zijn trots op onze cultuur en cultuurlandschap. Op ons Werelderfgoed Schokland, onze architectuur van wegen, erven en tochten. De landschappelijke kwaliteit van de polder wordt steeds meer gewaardeerd. Ook buiten de polder. Dat willen we behouden zonder rigide te zijn.

We zijn ook trots op onze dorpsfeesten, zomer op Schokland, NOPPOP, OORD, Pieperfestival en Wildeburg. We behouden wat belangrijk is en we geven ruimte aan vernieuwing waar dat kan. Er is ruimte voor uitgaansgelegenheden en eigen initiatief. De gebiedsmarketing van de Noordoostpolder vertelt dat verhaal, niet alleen de economische en toeristische parels. Maar ook het verhaal van de ontstaansgeschiedenis en de levende gemeenschappen. Dat trekt de juiste inwoners en bedrijven naar Noordoostpolder.

Het CDA Noordoostpolder vindt voor onze cultuur en cultuurlandschap het volgende belangrijk

- Iedere basisschoolleerling krijgt een excursie naar het Werelderfgoedcentrum Schokland aangeboden. Het centrum vertelt de geschiedenis van Noordoostpolder. Van vroeger tot heden.
- We behouden het open landschap van de polder
- Het wordt weer tijd voor budget voor kunst in de buitenruimte.
- Gebouwen in oorspronkelijke staat moeten we koesteren. We passen hiervoor de gemeentelijke monumentenlijst aan.
- Onze dorpen in de groensingels, blijven herkenbaar. Vernieuwingen van binnen uit en aan de randen zijn noodzakelijk.
- Op beeldkwaliteit sturen blijft op sommige plaatsen belangrijk. Zo blijft de landschappelijke kwaliteit van de polder behouden. Op andere plaatsen is er meer ruimte tot vernieuwing.
- Ieder kind moet toegang hebben tot culturele vorming. We handhaven gesubsidieerde- muziek-, dans- en cultuurlessen.
- We verruimen het budget voor kunst in de openbare ruimte.

Zo gaat het CDA Noordoostpolder de verkiezingen in: Elke dag opnieuw werken aan een sterke samenleving die draait om “zij aan zij” en niet om “ieder voor zich”.

Dit verkiezingsprogramma van CDA Noordoostpolder is opgesteld door:
Jurjen van der Wal – Marian Uitdewilligen – Frans van Erp – Marc Reussing